DOMSTOLENS BESLUT (andra avdelningen)

den 1 december 2005 *

I mål C-447/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Landesgericht Innsbruck (Österrike), genom beslut av den 30 september 2004, som inkom till domstolen den 27 oktober 2004, i målet

Autohaus Ostermann GmbH

mot

VAV Versicherungs AG,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans (referent), samt domarna R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis och J. Klučka,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha meddelat den domstol som hänskjutit frågan att domstolen har för avsikt att avgöra frågan genom att meddela ett motiverat beslut i enlighet med artikel 104.3 andra stycket i rättegångsreglerna,

efter att ha berett de parter som avses i artikel 23 i domstolens stadga tillfälle att inkomma med yttranden,

och efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

1 Denna begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artikel 4.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG av den 16 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om ansvarsförsäkring för motorfordon samt om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (fjärde direktivet om motorfordonsförsäkring) (EGT L 181, s. 65).

2 Begäran har framställts inom ramen för en tvist mellan Autohaus Ostermann GmbH, sökande i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad sökanden), och VAV Versicherungs AG, svarande i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad svaranden), angående rättegångskostnaderna i ett förfarande för att reglera följderna av en trafikolycka.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Skäl 18 i direktiv 2000/26 har följande lydelse:

"Utöver att det säkerställs att försäkringsföretaget har en representant i den stat där den skadelidande är bosatt, bör även den skadelidandes särskilda rätt att få sina anspråk reglerade snabbt garanteras. Därför måste det i nationell lag införas lämpliga effektiva och systematiska, ekonomiska eller motsvarande administrativa sanktioner — såsom domstolsföreläggande kombinerat med administrativa böter, regelbunden rapportering till övervakande myndigheter, kontroller på platsen, offentliggörande i den nationella officiella tidningen samt i pressen, tillfälligt förbud för företaget att driva verksamhet (förbud att ingå nya kontrakt under en viss tid), utnämning av en särskild företrädare hos de övervakande myndigheterna med ansvar för att kontrollera att rörelsen drivs i enlighet med försäkringslagstiftningen, indragning av auktorisation att bedriva denna sorts verksamhet, sanktioner mot direktörer och ledning — i de fall då försäkringsföretaget eller dess representant inte uppfyller sin skyldighet att lägga fram ett ersättningsanbud inom rimlig tid. Detta bör inte utesluta användning av andra åtgärder — särskilt i enlighet med tillsynsregler — som kan anses lämpliga. Emellertid är det ett villkor att ansvaret,

ersättningen och skadorna inte är tvistiga, så att försäkringsföretaget kan lämna ett motiverat anbud inom den föreskrivna tiden. Det motiverade ersättningsanbudet bör vara skriftligt samt innehålla grunderna för hur ansvar och skador har bedömts."

4 Artikel 1 i direktiv 2000/26, som har rubriken "Tillämpningsområde", har följande lydelse:

"1. Syftet med detta direktiv är att fastställa särskilda bestämmelser tillämpliga på skadelidande som är berättigade till ersättning för förlust eller skada orsakad av olyckor som inträffar i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad och som har orsakats genom användning av fordon som är försäkrade och normalt är hemmahörande i en medlemsstat.

...

2. Artiklarna 4 och 6 skall gälla endast vid olyckor som har orsakats genom användning av ett fordon som är

a) försäkrat genom ett etableringsställe i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad, och

b) normalt hemmahörande i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad.

..."

5 Artikel 4 i direktiv 2000/26, som har rubriken "Skaderegleringsrepresentanter", innehåller följande bestämmelser:

"...

6. Medlemsstaterna skall föreskriva en skyldighet som, åtföljd av lämpliga effektiva och systematiska, ekonomiska eller motsvarande administrativa sanktioner, innebär att, inom tre månader från den dag när den skadelidande framställde sitt ersättningsanspråk antingen direkt till försäkringsföretaget för den som har orsakat olyckan eller till dess skaderegleringsrepresentant,

a) försäkringsföretaget för den som har orsakat olyckan eller detta företags skaderegleringsrepresentant är skyldig att lämna ett motiverat ersättningsanbud i sådana fall då ansvaret inte bestrids och skadeersättningen har beräknats, eller

b) det försäkringsföretag som ersättningsanspråket ställts till eller detta företags skaderegleringsrepresentant är skyldig att lämna ett motiverat svar på vad som anförts i anspråket i sådana fall då ansvaret bestrids eller inte klart har fastställts eller skadeersättningen inte har beräknats fullständigt.

Medlemsstaterna skall anta bestämmelser som säkerställer att ränta utgår på det ersättningsbelopp som den skadelidande erbjuds av försäkringsföretaget eller tillerkänns av domstol, om inget anbud lämnats inom tremånadersfristen.

..."

6 I artikel 10.4 i direktiv 2000/26, som har rubriken "Överföring", föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna får i enlighet med fördraget behålla eller sätta i kraft bestämmelser som är mer förmånliga för den skadelidande parten än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv."

Den nationella lagstiftningen

7 I 29 § a i lag om obligatorisk trafikförsäkring för motorfordon (Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherungsgesetz, BGBl. 651/1994, i den lydelse som offentliggjorts

i BGBl. I, 11/2002, nedan kallad KHVG) av den 19 augusti 1994, föreskrivs följande:

"1. Försäkringsföretaget, eller dess enligt 12 § a lag om tillsyn av försäkringar (Versicherungsaufsichtsgesetz) anlitade skaderegleringsrepresentant, är skyldigt att inom tre månader från den dag då en skadelidande har anmält ett skadefall erbjuda ersättning, såvida grunden för ersättning och ersättningens storlek är otvistiga.

2. Om försäkringsföretaget eller dess skaderegleringsrepresentant bestrider att de är skyldiga att erbjuda ersättning eller om förfarandet för att fastställa huruvida ersättningsskyldighet föreligger ännu inte slutförts inom den frist som anges i punkt 1, måste det eller den skriftligt motivera detta till den skadelidande personen inom den frist som anges i punkt 1.

...

4. Om försäkringsföretaget eller dess skaderegleringsrepresentant inte uppfyller sina skyldigheter enligt punkt 1 och punkt 2 skall den skadelidande personen erhålla lagstadgad dröjsmålsränta, räknad senast från den tidpunkt då fristen enligt punkt 1 löpte ut."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

8 Den 3 februari 2004 inträffade en trafikolycka i Innsbruck, i vilken två bilar som var registrerade i Österrike var inblandade. Den ena bilens ägare lät reparera sitt fordon hos sökanden och överlät även till denna sina anspråk gentemot svaranden. Svaranden är ett försäkringsföretag med säte i Wien.

9 I en skrivelse från sökandens ombud av den 19 februari 2004 ställdes krav på att svaranden senast den 2 mars 2004 skulle betala 2 206,39 euro för reparationskostnader, 156 euro för kostnader avseende värderingsman och 36 euro för olycksbetingade bikostnader, jämte kostnaderna för sökandens ombud.

10 Eftersom svaranden inte reagerade inom den angivna fristen utfärdade Bezirksgericht Innsbruck, på ansökan av sökanden, den 19 mars 2004 ett betalningsföreläggande avseende ett belopp om 2 407,39 euro jämte 5,5 procent ränta räknad från den 2 mars 2004. Svaranden delgavs detta betalningsföreläggande den 23 mars 2004. Svaranden hade emellertid några dagar dessförinnan fört över hela huvudbeloppet på sökandens ombuds konto, vilket krediterades den 24 mars 2004.

11 Eftersom svaranden hade betalat huvudbeloppet inskränktes talan vid Bezirksgericht Innsbruck till att gälla rättegångskostnaderna. Genom avgörande av den 18 juni 2004 slog Bezirksgericht Innsbruck fast att svaranden skulle ersätta rättegångs-

kostnader med ett belopp på 531,01 euro, med motiveringen att ersättningsanspråk med anledning av ansvarsförsäkring enligt fast rättspraxis skall regleras inom en rimlig frist på ungefär 10–14 dagar. Inom denna frist kan den som framställer ersättningsanspråk vid normal handläggning förvänta sig att försäkringsföretaget tillgodoser hans anspråk. Denna instans underkände svarandens invändning att den enligt 29 § a punkt 1 KHVG förfogade över en frist på tre månader för att reglera ersättningsanspråken.

12 Svaranden väckte talan vid Landesgericht Innsbruck och yrkade ändring av Bezirksgericht Innsbrucks avgörande i så måtto att sökanden skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnader med ett belopp på 404,02 euro. I andra hand yrkade svaranden att avgörandet skulle upphävas.

13 Den hänskjutande domstolen uppgav att det i 41 § och följande paragrafer i civilprocesslagen (Zivilprocessordnung, nedan kallad ZPO) huvudsakligen föreskrivs att tappande part skall ersätta vinnande parts rättegångskostnader. Enligt 45 § skall sökanden emellertid ersätta svarandens rättegångskostnader, även om sökanden har fog för sina krav, förutsatt att svaranden inte genom sitt agerande har gett sökanden skäl att väcka talan och omedelbart har godtagit de anspråk som talan avser.

14 Den hänskjutande domstolen fann att, om svarandens uppfattning att försäkringsföretaget enligt artikel 4.6 i direktiv 2000/26 under alla omständigheter förfogar över en handläggningsfrist på tre månader var riktig, sökanden enligt 45 § ZPO skulle vara skyldig att ersätta rättegångskostnaderna. Om företräde däremot gavs

sökandens tolkning av nämnda bestämmelse i direktiv 2000/26, som innebär att den skadelidande har rätt att hävda att ersättningsanspråket har förfallit till betalning tidigare och fastställa en rimlig betalningsfrist för försäkringsföretaget, som är kortare än tremånadersfristen, skulle det anses att svaranden hade gett sökanden skäl att väcka talan och därför skulle ersätta rättegångskostnaderna.

15 Mot denna bakgrund beslutade Landesgericht Innsbruck att vilandeförklara målet och hänskjuta följande tolkningsfråga till domstolen:

"Skall artikel 4.6 i direktiv 2000/26 ... tolkas så, att det försäkringsföretag gentemot vilket ersättningsanspråk framställs alltid — även vid enkla faktiska och rättsliga förhållanden — förfogar över en handläggningsfrist om tre månader, eller så att det därvid endast är fråga om en förfallodagsbestämmelse som inte utesluter att talan väcks även tidigare mot försäkringsföretaget, efter det att en rimlig betalningsfrist, som kan ligga inom tremånadersfristen, har fastställts?"

Tolkningsfrågan

16 Domstolen anser att svaret på dessa frågor inte ger utrymme för något rimligt tvivel och har därför, i enlighet med artikel 104.3 andra stycket i rättegångsreglerna, meddelat den hänskjutande domstolen att den har för avsikt att avgöra saken genom att meddela ett motiverat beslut, och har därvid berett parter och övriga som avses i artikel 23 i domstolens stadga tillfälle att yttra sig i denna fråga.

17 Några yttranden har inte inkommit.

18 Den österrikiska regeringen har inledningsvis ifrågasatt om domstolen är behörig att besvara den ställda frågan. Enligt artikel 1.1 i direktiv 2000/26 är direktivet nämligen tillämpligt på förlust eller skada orsakad av olyckor som inträffar i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har sin stadigvarande bostad. De omständigheter som är aktuella i målet vid den nationella domstolen rör emellertid endast Österrike.

19 Det framgår i detta hänseende av begäran om förhandsavgörande att den österrikiske lagstiftaren vid införlivandet av direktiv 2000/26 med nationell rätt beslutade att behandla rent nationella förhållanden på samma sätt som dem som omfattas av direktivet.

20 Domstolen har emellertid vid ett flertal tillfällen förklarat sig vara behörig att meddela förhandsavgörande beträffande gemenskapsrättsliga bestämmelser i fall då omständigheterna i målet vid den nationella domstolen inte omfattades av gemenskapsrättens tillämpningsområde, men då dessa bestämmelser har blivit tillämpliga genom nationell rätt (se, bland annat, dom av den 17 mars 2005 i mål C-170/03, Feron, REG 2005, s. I-2299, punkt 11 och där angiven rättspraxis).

21 Frågan skall således besvaras.

22 Den nationella domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 4.6 i direktiv 2000/26 skall tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse som möjliggör för den skadelidande att väcka talan mot försäkringsföretaget efter det att en rimlig betalningsfrist, som ligger inom den tremånadersfrist som föreskrivs i denna bestämmelse, har fastställts.

23 Svaranden anser att frågan skall besvaras jakande. Sökanden, den österrikiska och den tyska regeringen liksom kommissionen är emellertid av motsatt uppfattning.

24 Domstolen påpekar att målsättningen med artikel 4.6 i direktiv 2000/26 inte är, såsom svaranden har gjort gällande, att medge försäkringsföretaget en rimlig frist för att reglera skadeärendet, utan, enligt vad som följer av skäl 18 i direktivet, att garantera den skadelidandes särskilda rätt att få sina anspråk reglerade snabbt.

25 Denna målsättning överensstämmer, såsom framgår av skäl 8, med målsättningen att skydda de skadelidande som ligger till grund för de direktiv som direktiv 2000/26 är avsett att komplettera, nämligen rådets direktiv 72/166/EEG av den 24 april 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet (EGT L 103, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 1, s. 111), rådets andra direktiv 84/5/EEG av den 30 december 1983 (EGT L 8, 1984, s. 17; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 90) och rådets tredje direktiv 90/232/EEG av den 14 maj 1990 (EGT L 129, s. 33; svensk specialutgåva, område 13, volym 19, s. 189), vilka båda rör tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon (se, för ett liknande resone-

mang, dom av den 28 mars 1996 i mål C-129/94, Ruiz Bernáldez, REG 1996, s. I-1829, punkt 18, och av den 30 juni 2005 i mål C-537/03, Candolin m.fl., REG 2005, s. I-5753, punkt 18).

26 Det skulle strida mot målsättningen att skydda den skadelidande att tolka bestämmelsen rörande tremånadersfristen i artikel 4.6 i direktiv 2000/26 så att den skadelidande inte ens vid enklare faktiska och rättsliga förhållanden har någon möjlighet att kräva att försäkringsföretaget handlägger ärendet innan denna frist har löpt ut.

27 En tolkning av artikel 4.6 i direktiv 2000/26 innebärande att denna bestämmelse utgör hinder för en nationell bestämmelse som möjliggör för den skadelidande att kräva ersättning inom en rimlig frist, som är kortare än nämnda tremånadersfrist, skulle för övrigt strida mot artikel 10.4 i samma direktiv. I denna bestämmelse föreskrivs nämligen att medlemsstaterna i enlighet med EG-fördraget får behålla eller sätta i kraft bestämmelser som är mer förmånliga för den skadelidande parten än de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktiv 2000/26.

28 Svaret på tolkningsfrågan är således att artikel 4.6 i direktiv 2000/26 skall tolkas så, att den inte utgör hinder för en nationell bestämmelse som möjliggör för den skadelidande att väcka talan mot försäkringsföretaget efter det att en rimlig betalningsfrist, som är kortare än den tremånadersfrist som föreskrivs i denna bestämmelse, har fastställts.

Rättegångskostnader

29 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella

domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artikel 4.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/26/EG av den 16 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar om ansvarsförsäkring för motorfordon samt om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (fjärde direktivet om motorfordonsförsäkring) utgör inte hinder för en nationell bestämmelse som möjliggör för den skadelidande att väcka talan mot försäkringsföretaget efter det att en rimlig betalningsfrist, som är kortare än den tremånadersfrist som föreskrivs i denna bestämmelse, har fastställts.

Underskrifter